

65/2011. (VII. 11.) VM rendelet

a zöldségnyövény fajok tájfajtáinak és házikerti fajtáinak elismeréséről, valamint vetőmagyaik előállításai és forgalomba hozatali feltételeiről

A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LII. törvény 30. §-a (2) bekezdésének *a), b), e), f)* és *j)* pontjában kapott felhatalmazás alapján – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. §-ának *a)* pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva, a 22. § vonatkozásában az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 73. §-ának *c)* pontjában meghatározott feladatkörében eljáró adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. Általános rendelkezések

1. § Az e rendeletben foglaltakat a növényfajták állami elismeréséről szóló 40/2004. (IV. 7.) FVM rendelet (a továbbiakban: Elismerési rendelet) 1. számú melléklete szerinti zöldségfajok esetén

a) a regionális, környezeti, helyi ökológiai feltételekhez természetes módon alkalmazkodott, és génerózió által veszélyeztetett zöldségfajok honos fajtáinak (a továbbiakban: tájfajták) a Zöldségnyövények Nemzeti Fajtajegyzékébe (a továbbiakban: Nemzeti Fajtajegyzék) történő felvétele, valamint

b) a kereskedelmi, növénytermesztési szempontból tényleges értékkel nem rendelkező, csupán bizonyos feltételek melletti termesztésre nemesített zöldségfajtáknak (a továbbiakban: házikerti fajta) a Nemzeti Fajtajegyzékbe történő felvétele, valamint

c) a tájfajták és a házikerti fajták vetőmagjának előállítása és forgalmazása során kell alkalmazni.

2. § E rendelet alkalmazásában:

a) *in situ megőrzés*: a fajok és változatok életképes állományainak természetes környezetükben történő fenntartása és helyreállítása, kultúr- vagy haszonnövények esetében pedig az olyan környezetben történő fenntartás, ahol jellegzetes, sajátos tulajdonságaik kialakultak,

b) *génerózió*: a genetikai sokféleség idővel történő csökkenése ugyanazon fajok populációi, illetve fajtái között és azokon belül, illetve egy faj genetikai alapjának szűkülése emberi beavatkozásból, illetve környezeti változásból adódóan.

2. Állami elismerés

3. § (1) A tájfajták és a házikerti fajták a génerózió mérséklése érdekében az Elismerési rendelet szerint, a 4–8. §-ban foglalt eltérésekkel vehetők fel a Nemzeti Fajtajegyzékbe. A tájfajtákat és a házikerti fajtákat a Nemzeti Fajtajegyzékben elismert tájfajtaként vagy elismert házikerti fajtaként külön listán kell nyilvántartani.

(2) A Nemzeti Fajtajegyzékbe tájfajtaként olyan zöldség fajták vehetők fel, amelyek vetőmagja

a) „tájfajta ellenőrzött vetőmagként”, vagy „tájfajta standard vetőmagként”, illetve

b) kizárólag „tájfajta standard vetőmagként”

kerül minősítésre.

(3) A Nemzeti Fajtajegyzékbe házikerti fajtaként olyan zöldség fajták vehetők fel, amelyek vetőmagja kizárólag „házikerti fajta standard vetőmagként” kerül minősítésre.

4. § (1) A tájfajta és házikerti fajta állami elismerése iránti kérelmet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalnak (a továbbiakban: NÉBIH) kell benyújtani a Nemzeti

Fajtajegyzékbe való felvétel céljából. A megkülönböztethetőség, az egyöntetűség és az állandóság (DUS) követelményeinek megfeleléséről a kérelmezőnek kell nyilatkoznia.

(2) A Nemzeti Fajtajegyzékbe való felvétel iránti kérelemben a kérelmezőnek az alábbi információkat kell benyújtania:

- a) a fajta leírása és elnevezése,
- b) az elvégzett saját vizsgálatok eredményei,
- c) a termesztés, a szaporítás és a felhasználás során szerzett gyakorlati tapasztalatok, valamint
- d) a fajta származására és termesztetőségére vonatkozó információk, ideértve a Növényi Diverzitás Központtól beszerzett információkat.

(3) A kérelemben bejelentett tájfajtával és házikerti fajtával a NÉBIH nem folytatja le az Elismerési rendelet 9. §-a szerinti hivatalos vizsgálatot.

5. § (1) A Nemzeti Fajtajegyzékbe való felvétel érdekében a bejelentett tájfajtának és házikerti fajtának a megkülönböztethetőség és az állandóság tekintetében legalább a növényfajra vonatkozó, az Elismerési rendelet 11. számú mellékletében felsorolt, a Közösségi Növényfajta Hivatal vizsgálati iránymutatásainak vagy az új növényfajták oltalmáról szóló nemzetközi egyezmény (UPOV) vizsgálati irányelveinek vagy a nemzeti irányelvek technikai kérdőíveiben meghatározott tulajdonságokra vonatkozóan kell megfelelnie.

(2) Ha az egyöntetűség megállapítása a stabilizáló szelekció hatása alatt fennmaradó genetikai változatosságot képviselő, eltérő megjelenésű növények darabszáma alapján történik (abszolút homogenitás), akkor a 10% populációs standardot és legalább 90%-os elfogadási valószínűséget kell alkalmazni.

6. § Nem vehető fel a Nemzeti Fajtajegyzékbe elismert tájfajtaként és házikerti fajtaként a bejelentett fajta, ha

- a) a Közösségi Fajtajegyzékben már szerepel regisztrált fajtaként,
- b) a Közösségi Fajtajegyzékből 2 éven belül törölték, illetve a törlés után a vetőmag-forgalomba hozatali jogosultsága fennállásának időtartama alatt,
- c) közösségi vagy nemzeti fajtaoltalom alatt áll vagy az oltalom iránti kérelem elbírálása folyamatban van.

7. § (1) A NÉBIH dönt

a) a növényi genetikai anyagok megőrzéséről és felhasználásáról szóló jogszabály szerinti Növényi Génbank Tanács javaslata alapján a tájfajták és

b) a házikerti fajták

Nemzeti Fajtajegyzékbe vételéről.

(2) A Nemzeti Fajtajegyzékbe felvett tájfajta és házikerti fajta (a továbbiakban: elismert tájfajta és elismert házikerti fajta) neve a 2009/145/EK bizottsági irányelv 7. cikk (1) bekezdése alapján, a mezőgazdasági növényfajok és zöldségfajok fajtaelnevezéseinek alkalmasságáról és a 637/2009/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. március 3-i (EU) 2021/384 bizottsági végrehajtási rendelet előírásaitól csak akkor térhet el, ha az nem sérti harmadik fél korábbi iparjogvédelmi jogát.

(3) A Nemzeti Fajtajegyzékbe vétel során egy tájfajtának és házikerti fajtának több neve is elfogadható, ha az érintett nevek történelmileg ismertek.

(4) Az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta mindaddig a Nemzeti Fajtajegyzékben maradhat, amíg megfelel a fajtaleírásában foglaltaknak.

8. § (1) A tájfajta Nemzeti Fajtajegyzékbe vétele során meg kell határozni azt az egy vagy több régiót (a továbbiakban: származási régió), amelyben a fajtát hagyományosan termesztették, és amelyhez természetes módon alkalmazkodott.

(2) Ha egy származási régió szomszédos európai uniós tagállam területét is érinti, a NÉBIH megkeresi az érintett tagállam illetékes hatóságát a származási régió közös meghatározása érdekében.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerint meghatározott származási régióról a NÉBIH értesíti az Európai Bizottságot.

9. § (1) A Növényi Diverzitási Központ szakértőként közreműködik

a) a tájfajta és a házikerti fajta elismerése iránti eljárásban, különösen a származással és a

termeszethetőséggel kapcsolatos információk meghatározásában,

b) a származási régió, illetve a vetőmag-termelési régió meghatározásában.

(2) A NÉBIH értesíti az Európai Bizottságot, hogy az (1) bekezdésben foglalt feladatokat az egy adott helyen és régióban hagyományosan termesztett és génerózió által veszélyeztetett honos zöldségfajok és fajták, illetve a kereskedelmi növénytermesztési szempontból tényleges értékkel nem rendelkező, csupán bizonyos feltételek melletti termesztésre nemesített zöldségek fajtáinak elismerése, és ezen honos fajok és fajták vetőmagjának forgalmazása esetében alkalmazható eltérésekről szóló, 2009. november 26-i 2009/145/EK bizottsági irányelvnek (a továbbiakban: 2009/145/EK irányelv) megfelelően a Növényi Diverzitás Központ látja el.

10. § A kérelmezőnek vagy megbízottjának az elismert tájfajtát annak származási régiójában kell fenntartania. A fajtafenntartás során olyan módszert kell alkalmazni, amellyel a tájfajta eredeti tulajdonságai a génerózió kockázata nélkül megőrizhetők.

3. Vetőmag-előállítás és forgalomba hozatal

11. § (1) A zöldség szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 50/2004. (IV. 22.) FVM rendeletben (a továbbiakban: Zöldség rendelet) előírt forgalomba hozatali feltételektől való eltérés esetén az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagja forgalomba hozható, ha megfelel a (2)–(3) bekezdésekben előírt feltételeknek.

(2) Az elismert tájfajta vetőmagjának a fajtafenntartás szakmai gyakorlatának megfelelően termelt vetőmagból kell származnia.

(3) Az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagjának meg kell felelnie a Zöldség rendeletben előírt fajoknál engedélyezett legalacsonyabb szaporítási fokú vetőmagokra vonatkozó minősítési követelményeknek a fajtatisztasági előírások kivételével. A vetőmagnak az adott tájfajta vagy házikerti fajta leírásának megfelelő fajtatisztasággal kell rendelkeznie.

12. § (1) Az elismert tájfajta vetőmagját csak a származási régióban lehet termelni. Amennyiben a 11. § (3) bekezdésében előírt minősítési feltételek a származási régióban környezeti probléma miatt nem teljesíthetők, a NÉBIH további régiókban is engedélyezheti az elismert tájfajta vetőmagjának termelését (a továbbiakban: vetőmag-termelési régió). A vetőmag-termelési régiókban termelt vetőmagot kizárólag a származási régiókban lehet felhasználni (vagy forgalmazni).

(2) A NÉBIH értesíti az Európai Bizottságot és a többi tagállamot azon további régiókról, amelyekben az (1) bekezdés alapján a vetőmagtermelést engedélyezni szándékozik.

(3) A NÉBIH a 2009/145/EK irányelv 13. cikke (2) bekezdése harmadik albekezdésének teljesülése esetén engedélyezheti az elismert tájfajta további vetőmag-termelési régióban történő termelését.

13. § (1) Az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagját a forgalomba hozatalt megelőzően a vonatkozó nemzetközi módszerekkel, vagy ha ilyen módszer nem létezik, bármely megfelelő módszerrel vizsgálni kell annak ellenőrzése céljából, hogy az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagja megfelel-e a 11. § (3) bekezdésében előírt minősítési követelményeknek.

(2) Az elismert tájfajta vetőmagjának vizsgálatáért és minősítéséért az elismert tájfajta fenntartója és a vetőmag előállítója felel.

(3) Az elismert házikerti fajta vetőmagjának vizsgálatáért és minősítéséért a vetőmag előállítója felel.

(4) A tájfajta vetőmag mintákat homogén tételekből kell venni, valamint alkalmazni kell a Zöldség rendelet 8. számú mellékletének 1. és 2. pontjában előírt mintatömegre és tételtömegre vonatkozó szabályokat.

(5) Az (1)–(4) bekezdésben foglalt tevékenységeket a növénytermesztési hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatal (a továbbiakban: vármegyei kormányhivatal) ellenőrzi.

14. § (1) Az elismert tájfajta vetőmagját akkor lehet forgalomba hozni, ha

a) a vetőmagot a származási régióban vagy a vetőmag termelési régióban állították elő és

b) a vetőmagot csak a származási régiójában forgalmazzák.

(2) Az elismert tájfajta vetőmagja Magyarország területén lévő, a származási régióval természetes és termőhelyi feltételek tekintetében összehasonlítható más régióban is forgalomba hozható a miniszter engedélyével. Az engedély iránti kérelmet a vetőmag előállítója nyújthatja be a miniszternek.

(3) Az elismert tájfajta vetőmagjának a (2) bekezdés szerinti további régiókban való forgalomba hozatalának engedélyezése esetén a vetőmag előállítója gondoskodik legalább a 15. § szerinti vetőmagmennyiség előállításához szükséges növényállománynak a származási régióban való fenntartásáról.

(4) A NÉBIH értesíti az Európai Bizottságot és a többi tagállamot a (2) bekezdés szerinti régiókról, amelyek tekintetében az elismert tájfajta vetőmagjának forgalomba hozatalát engedélyezte.

15. § (1) Az elismert tájfajták esetében a Magyarországon évente forgalmazott vetőmag mennyisége nem haladhatja meg az adott fajok tekintetében az 1. mellékletben meghatározott nagyságú területen történő zöldségtermeléshez szükséges mennyiséget.

(2) Az elismert házikerti fajták vetőmagját kizárólag zárt csomagolású, kis kiszerelési egységekben lehet forgalomba hozni, amelyeknek tömege nem haladhatja meg a 2. mellékletben meghatározott maximális nettó tömeget.

16. § (1) A vetőmag-előállítónak minden termelési időszak kezdete előtt értesítenie kell a vármegyei kormányhivatalt a tervezett tájfajta vetőmag-termelési terület méretéről és földrajzi elhelyezkedéséről a Zöldség rendelet 12. §-ában előírt határidők betartásával. A járási hivatal az összesített területi adatokat továbbítja a NÉBIH-nek.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti értesítések alapján a tervezett termesztéshez szükséges vetőmag-mennyiség a 15. §-ban megállapított mennyiségeket várhatóan meghaladja, a NÉBIH a fajtafenntartóval történt egyeztetés alapján felosztja minden érintett vetőmagtermelő között azt a mennyiséget, amelyet a megfelelő adott tenyészidőszakban forgalmazhatnak.

17. § Az e rendeletben a vetőmagtermelésre vonatkozóan meghatározott követelményeket – különös figyelmet szentelve a fajtáknak, a földrajzi elhelyezkedésnek és a mennyiségnek – a NÉBIH és a vármegyei kormányhivatal ellenőrzi.

18. § A vetőmag előállítójának, illetve forgalmazójának az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagja csomagolásán, illetve tárolóedényén nyomtatott, illetve bélyegzett feliraton, vagy címkén a következő adatokat kell feltüntetnie:

- a) az „Európai Unió előírásainak megfelelő” feliratot;
- b) a címkézésért felelős személy nevét és címét vagy azonosító jelét;
- c) a fémzárólás-, vagy a minősítési céllal legutoljára végzett mintavétel időpontját (év, hónap);
- d) a faj botanikai nevére vagy közönséges nevére, illetve mindkettőre kiterjedő latin betűs megnevezését rövidített formában és a faj meghatározójának, leírójának nevét;
- e) az elismert tájfajta, illetve az elismert házikerti fajta megnevezését;
- f) a „tájfajta certifikált vetőmag” vagy „tájfajta standard vetőmag”, illetve a „házikerti standard vetőmag” szöveget;
- g) tájfajta esetén a származási régiót és a vetőmag-termelési régiót, ha az eltér a származási régiótól;
- h) a tételnek a címkézésért felelős személy által megadott azonosító számát;
- i) nettó vagy bruttó tömeget, vagy a mag darabszámot;
- j) ha a tömeg fel van tüntetve, és szemcsézett peszticidet, drázsírozó anyagokat vagy más szilárd adalékot használnak, akkor a vegyszeres kezelés vagy az adalék jellegét, és a vetőmagok tiszta tömegét és az össztömeg közötti arányt is.

19. § (1) A NÉBIH az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagjának azonosságát és fajtatisztaságát kisparscellás fajtaazonosító vizsgálatokkal ellenőrzi.

(2) Az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta vetőmagjának azonosságát és fajtatisztaságát a vonatkozó nemzetközi módszerekkel, vagy ha ilyen módszer nem létezik, bármely megfelelő módszerrel összhangban kell vizsgálni.

4. Jelentéstétel

20. § (1) A fémzároltatóknak minden termelési időszakban jelenteniük kell az elismert tájfajta és az elismert házikerti fajta Magyarország területén forgalomba hozott minden egyes vetőmagtételének mennyiségét a vármegyei kormányhivatalnak.

(2) A NÉBIH a 2009/145/EK irányelv 33. cikkének második albekezdése szerinti esetben jelenti az Európai Bizottságnak és a többi tagállamnak a területén forgalomba hozott megőrzési célt szolgáló fajták vetőmagjának mennyiségét.

5. Záró rendelkezések

21. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

6. Módosító rendelkezés

22. §

23. § Ez a rendelet

a) egy adott helyen és régióban hagyományosan termesztett és génerózió által veszélyeztetett honos zöldségfajok és fajták, illetve a kereskedelmi növénytermesztési szempontból tényleges értékkel nem rendelkező, csupán bizonyos feltételek melletti termesztésre nemesített zöldségek fajtáinak elismerése, és ezen honos fajok és fajták vetőmagjának forgalmazása esetében alkalmazható eltérésekről szóló, 2009. november 26-i 2009/145/EK bizottsági irányelvnek,

b) a 2002/55/EK és a 2008/72/EK tanácsi irányelveknek és a 2009/145/EK bizottsági irányelvnek a paradicsom botanikai nevének tekintetében történő módosításáról szóló, 2013. augusztus 7-i 2013/45/EU bizottsági végrehajtási irányelvnek való megfelelést szolgálja.

1. melléklet a 65/2011. (VII. 11.) VM rendelethez***A tájfajták vetőmagjának forgalmazására vonatkozó mennyiségi korlátozások***

Növényfaj megnevezése		Zöldségtermelés céljára maximálisan igénybe vehető terület tájfajtánként (ha)
Allium cepa L. – Ceba csoport Brassica oleracea L. Brassica rapa L. Capsicum annuum L. Cichorium intybus L. Cucumis melo L. Cucurbita maxima Duchesne Cynara cardunculus L. Daucus carota L. Lactuca sativa L. Solanum Lycopersicum L. Phaseolus vulgaris L. Pisum sativum L. (partim) Vicia faba L. (partim)	vöröshagyma leveles kel, karfiol, brokkoli vagy calabrese, bimbóskel, kelkáposzta, fejes káposzta, vörös káposzta, karalábé kínai kel, tarlórépa paprika hajtató cikória, leveles cikória, ipari cikória sárgadinnye sütőtök articsóka, kardi sárgarépa, takarmány sárgarépa fejessaláta paradicsom zöldbab (bokorbab és futóbab) kifejtőborsó, velőborsó, cukorborsó lóbab	40
Allium cepa L. Aggregatum csoport Allium porrum L. Allium sativum L. Beta vulgaris L. Citrullus lanatus (Thunb.) Matsum. et Nakai Cucumis sativus L. Cucurbita pepo L. Foeniculum vulgare Mill. Solanum melongena L. Spinacia oleracea L.	salottahagyma póréahagyma fokhagyma mángold, cékla görögdiinnye salátauborka, konzervuborka tök édeskömény tojásgyümölcs spenót	20
Allium fistulosum L. Allium schoenoprasum L. Anthriscus cerefolium (L.) Hoffm. Apium graveolens L. Asparagus officinalis L. Cichorium endivia L. Petroselinum crispum (Mill.) Nyman ex A. W. Hill Phaseolus coccineus L. Raphanus sativus L. Rheum rhabarbarum L. Scorzonera hispanica L. Valerianella locusta (L.) Laterr. Zea mays L. (partim)	téli sarjadékhagyma metélőhagyma turbolya gyökérseller, levélseller spárga borzaslevelű endivia, széleslevelű endivia petrezselyem tűzbab retek, fekete retek rebarbara feketegyökér galambbegysaláta csemegekukorica, pattogató kukorica	10

2. melléklet a 65/2011. (VII. 11.) VM rendelethez

Kis kiszerezési egységek maximális nettó tömege

Növényfaj megnevezése		Maximális nettó tömeg kiszerezési egységenként (gramm)
Phaseolus coccineus L. Phaseolus vulgaris L. Pisum sativum L. (partim) Vicia faba L. (partim) Spinacia oleracea L. Zea mays L. (partim)	tűzbab zöldbab (bokorbab és futóbab) kifejtőborsó, velőborsó, cukorborsó lóbab spenót csemegekukorica, pattogató kukorica	250
Allium cepa L. (Cepa csoport, Aggregatum csoport) Allium fistulosum L. Allium porrum L. Allium sativum L. Anthriscus cerefolium (L.) Hoffm. Beta vulgaris L. Brassica rapa L. Cucumis sativus L. Cucurbita maxima Duchesne Cucurbita pepo L. Daucus carota L. Lactuca sativa L. Petroselinum crispum (Mill.) Nyman ex A. W. Hill Raphanus sativus L. Scorzonera hispanica L. Valerianella locusta (L.) Laterr.	vöröshagyma, salottahagyma téli sarjadékhagyma póréhagyma fokhagyma turbolya mángold, cékla kínai kel, tarlórépa salátauborka, konzervuborka sütőtök tök sárgarépa, takarmány sárgarépa fejessaláta petrezselyem retek, fekete retek feketegyökér galambbegysaláta	25
Allium schoenoprasum L. Apium graveolens L. Asparagus officinalis L. Brassica oleracea L. Capsicum annum L. Cichorium endivia L. Cichorium intybus L. Citrullus lanatus (Thunb.) Matsum. et Nakai Cucumis melo L. Cynara cardunculus L. Solanum Lycopersicum L. Foeniculum vulgare Mill. Rheum rhabarbarum L. Solanum melongena L.	metélőhagyma gyökérszeller, levélszeller spárga leveles kel, karfiol, brokkoli vagy calabrese, bimbóskel, kelkáposzta, fejes káposzta, vörös káposzta, karalábé paprika borzaslevelű endívia, széleslevelű endívia hajtató cikória, leveles cikória, ipari cikória görögdinnye sárgadinnye articsóka, kardi paradicsom édeskömény rebarbara tojásgyümölcs	5